

Indokolt önkritika?

VISSZHANG - LXV. évfolyam, 15. szám, 2021. április 16.

Most, hogy a pandémia remélhetőleg tetőzik, vagy hamarosan tetőzni fog, [Nemzeti önkritika](#) címmel ütős elemzést tett közzé Gerő András az *ÉS* április 9-i (14.) számában. Történészként, közíróként és sok évtizednyi élettapasztalattal bíró felelős polgárként Gerő meggyőző érveket és statisztikákat sorol annak bizonyítására, hogy a világviszonylatban is dermesztően magas COVID halálozási adataink egyik magyarázata, hogy a magyar népegészségügyi adatok már a járvány előtt is nagyon rosszak voltak. A populáció jelentős hányadának krónikus betegségekkel terhelt, elhízottan, a túlzott alkoholfogyasztás és dohányzás miatt legyengült szervezettel kellett és kell szembeszállnia a korábban ismeretlen koronavírusal. Egyet kell értenünk a szerző összefoglaló állításával is, miszerint *„a pandémia nagyszámú magyar halálózása csak következménye annak, hogy a magyarok nagyon nem figyelnek az egészségükre”*. És azzal is, hogy ezen jó lenne változtatni.

De azért a képlet mégsem ilyen egyszerű! Az egészségi ártalmak halmozódnak. Nemcsak az számít, hogy ma mennyit iszunk, eszünk, dohányzunk, hanem az is, ami 10-20-30-50 évvel ezelőtt történt, sőt az is, hogy születésünk előtt milyen gondoskodást kaptunk az anyaméhben. A szervezet múltbeli rongálását sem a jelenben, sem a jövőben nem lehet meg nem történné tenni. És az sem igaz, hogy a krónikus betegségekért mindenki csak magát hibáztathatja. Azok a férfiak, akik évtizedeket töltöttek a bányában, a kohó mellett, azok a nők, akik napi 8 órán át a szövőgép mellett álltak, nem szabad választásuk nyomán éltek így. Szellemes mondás, de félrevezető azt gondolni, hogy „a magyar lélek az orális örömekre van hangolva”, és ez a bajok végső forrása.

Itt nem magyar önsorsrontásról van szó, hanem egy sok százezer éves evolúciós stratégia természetes továbbéléséről. Az azonnali örömök keresése – legyen szó akár kalória-, alkohol-, dohányfogyasztásról vagy akár a szexuális vágy kielégítéséről – mélyen kódolva van a *homo sapiens* minden egyedében, nem csak a magyarokban. Kevesen tudják, de régóta ismert tény, hogy azért kedveljük az édes ízeletet, mert az újszülött csecsemőket a természet csak ezzel a trükkel tudja rávenni, hogy megtegyék az anyatej szopásához szükséges jelentős fizikai erőfeszítést. Csak az iskolázottság magasabb szintjén és sokféle társadalmi intézmény nehezen kialakítható együttműködése nyomán lehet elérni, hogy az emberek ellenálljanak a genetikai program diktálta „csábítások”-nak. Ezt nevezhetjük – miként Gerő is teszi – egyfajta új civilizációs normarendszernek, amelyet el lehet és el is kell sajátítani. De ne ringassuk magunkat (és a közvéleményt) illúziókba. A haladás üteme szükségszerűen lassú, és ez a pandémia elmúlása után is így lesz. A legjobb népegészségügyi program a gyors és kiegyensúlyozott gazdasági növekedés. A többi csak duma.

(A szerző egészségügyi közgazdász)